

ה' באלול תש"פ
26 אוגוסט 2020

מפעל: 53685
מפגע: 20457062

לכבוד:

2. תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ
הסדנאות 3, ת.ד. 2121
ח.פ. 050195080
הרצליה 4672800

1. ערן חיימוביץ – מנכ"ל
תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ
הסדנאות 3, ת.ד. 2121
הרצליה 4672800

הנדון: סיכום שימוע לחברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ בגין חשד להפרת הוראות לתחזוקת מכלי אחסון נפט גולמי בחוות המכלים בקריית חיים תוך גרימת סיכון סביבתי ומפגעי ריחות קשים.

סימוכין: הזמנה לשימוע מתאריך 16.08.2020

בתאריך 25.08.2020 התקיימה ישיבת שימוע מקוונת בוידאו באמצעות תוכנת שיתוף פגישות "זום" לנציגי חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ (להלן: החברה או תש"ן) בגין חשד להפרת הוראות תחזוקה של מכלים המשמשים לאחסון דלק גולמי ופסולת דלק (מי ניקוזים) בטרמינל הדלק שבקריית חיים וזאת תוך גרימת סיכון סביבתי ומפגעי ריחות קשים.

השתתפו בישיבה (שיחה מקוונת):

מהמשרד להגנת הסביבה: שלמה כץ - מנהל המחוז, יוליה גינזבורג - ס. מנהל ומנהלת תחום פיקוח, שמוליק אייכלר - מנהל תחום תעשיות, אולג ליובל - ממונה חומרים מסוכנים, דר' אריה פיסטנר - ממונה מניעת זיהום מדלקים, ג'וואד חוראני - רע"ן פיקוח, עו"ד אפי זומר-נהיר - עוזרת ליועמ"ש למחוז חיפה, עו"ד סלאם חלומי - מרכז אכיפה.

מאגוד ערים לאיכות הסביבה חיפה: עופר דרסלר - מנכ"ל, אלה ברלין - מנהלת אגף איכות אוויר, גנאדי אלטשולר - מהנדס איכות אוויר.

מחברת תש"ן: ערן חיימוביץ' - מנכ"ל - [REDACTED] - סמנכ"ל תפעול, [REDACTED] - מנהל חוות המכלים בקריית חיים, [REDACTED] - מנהל איכות הסביבה בתש"ן, עו"ד [REDACTED] - יועץ משפטי חיצוני לחברה.

רקע:

תש"ן מפעילה בקריית חיים שבמפרץ חיפה אתר לאחסון נפט גולמי שבו נמצאים בפעולה 16 מכלי אחסון גדולים של דלק גולמי ושאריות ניקוזים (מכלים בנפח של אלפי קובים), חוות המכלים ממוקמת קרוב לרצפטורים ציבוריים ושכונות מגורים - (קרית חיים מערבית) (להלן: חוות המכלים). חוות

המכלים פועלת תחת תנאים ברישיון העסק משנת 2010 ו-2012 ותנאים בהיתר הרעלים (מתחדשים מדי שנה), תנאים אלו קובעים בין היתר הוראות בעניין תחזוקה נאותה של המכלים למניעת מפגעים וסיכונים סביבתיים.

בהתאם להוראות התחזוקה והתפעול של המכלים כפי שנקבעו בתנאים הנוספים ברישיון העסק לחברה, על תש"ן לבצע בדיקה לתקינות חיצונית ללא השבתה (בדיקת In Service) של המכלים אחת ל-5 שנים ובדיקת תקינות מלאה בהשבתה (Out Of Service) אחת לתקופה על פי תקנים הנדסיים מקובלים - תקן 653 API או תקן שווה ערך. בהתאם לתקן 653 API מרווח הזמן בין שתי בדיקות תקינות מלאה בהשבתה של מכלי אחסון נפט נקבע על פי שיעורי הקורוזיה בבדיקות קודמות ובכל מקרה לא יעלה על 20 שנים, בהעדר נתונים על מצב הקורוזיה וממצאי בדיקות קודמות מרווח הזמן בין שתי בדיקות תקינות מלאות בהשבתה לא יעלה על 10 שנים.

מתחילת השנה הנוכחית התחילו להתקבל במשרד להגנת הסביבה ובמשרדי איגוד ערים לאיכות הסביבה תלונות של תושבים המתגוררים בקריית חיים, התושבים דיווחו על מפגעי ריח קשים אופייניים לדלק שמקורם בחוות המכלים. החל מתחילת חודש אוגוסט הנוכחי חלה עליה משמעותית בהיקף התלונות. בעלי תפקיד מהמשרד להגנת הסביבה ומאיגוד ערים לאיכות הסביבה שהוזעקו- לשכונת קריית חיים מעת לעת עקב תלונות הרגישו ריחות אופייניים לדלק, עוצמת הריחות בחלק מהסיוורים כפי שתועדו ע"י בעלי תפקיד הייתה חזקה (בדרגה 4 על פי נוהל להגדרת מפגעי ריח).

בירור של גורמי הפיקוח במשרד העלה כי קיימות חריגות מלוחות הזמנים לביצוע בדיקת תקינות מלאה לגבי חלק ממכלי האחסון בחוות המכלים. נמצא כי המועד האחרון לבדיקת תקינות מלאה לגבי שניים מהמכלים (מיכל 94 ומיכל 95) חלף מזה מספר שנים מבלי שהחברה השביתה את אותם המכלים וממילא לא בדקה את תקינותם המלאה. בקשה שהחברה העבירה למשרד לדחיית מועדי בדיקת תקינות מלאה בהשבתה של מכלים 94 ו-95 לא אושרה ע"י המשרד. מיכל 130 נדרש לעבור בדיקה מלאה בהשבתה במהלך השנה הנוכחית. גם בדיקות חמש שנתיות לתקינות חיצונית בלבד של המכלים הנ"ל הצביעו על ליקויים ולעיתים אף על צורך להשבית את המיכל (כך לדוגמא בדו"ח בדיקה חיצונית למיכל 95 משנת 2017). בדיקת תקינות חיצונית (ללא השבתה) למיכל 130 שנערכה בחודש יולי 2019 קבעה כי קיימת קורוזיה בדופן המיכל בריתוכים וב-CHIME.

סיורי פיקוח שנערכו בחוות המכלים וכללו שימוש באמצעים לזיהוי דליפות של אדי דלק ממכלים ומרכיבי ציוד (מצלמה תרמית ומכשיר PID) העלו ממצאים חמורים. במספר מכלים, לרבות במכלים 94, 95 ו-130, נמצאו דליפות של אדי דלק מחללים במשטחים ובהיבורים בין פלטות (ריתוכים) עקב קורוזיה. כמו כן, נתגלו דליפות מרכיבי ציוד על המכלים כגון אטמים של גגות צפים, שסתום פריקת לחץ על גג מיכל 127 נמצא דולף במספר סיורים מה שמלמד כי לא היה תקין.

לאור אי עמידת החברה בחובתה להחזיק את חלק מהמכלים בהתאם להוראות ולמנוע – מפגעים סביבתיים, ובשים לב לפיגור הרב שהחברה צברה לגבי בדיקת תקינות מלאה של חלק מהמכלים ולמהות המפגעים ותדירותם (מפגעי ריחות חזקים ובלטי סבירים שמקורם לכאורה מחוות המכלים, לרבות פליטות לאוויר מאותם מכלים שאינם תקינים), הוציא הח"מ לחברה בתאריך 16.08.2020 הזמנה לשימוע מקוון טרם החלטה על נקיטה בצעדי אכיפה, שמפורטים במסמך ההזמנה, אשר נקבע לתאריך 25.08.2020. בין לבין, ולהוראת המשרד בהזמנה לשימוע, העבירה החברה לגורמי המשרד מסמכים נוספים אודות סטטוס התחזוקה של יתר המכלים. לאור המידע הנוסף שהועבר ושהצטבר אודות מצב התחזוקה של המכלים, סווגו המכלים לשלושה מצבי תחזוקה: קבוצת מכלים במצב תחזוקה ירוד שיש להשביתם מיידית, לרוקן אותם, לנקותם, לבדוק אותם בדיקה מלאה ע"י גורם מוסמך ולתקן אותם בהתאם לדו"ח הבדיקה לפני חידוש הפעילות בהם, קבוצת מכלים זו כוללת 5 מכלים שמספריהם: 94, 95, 130, 133, 140. קבוצת מכלים במצב טוב שאין מניעה להוסיף ולעשות בהם שימוש וקבוצת מכלים שניתן להמשיך לעשות בהם שימוש רק אם יוכח כי תוקנו לגביהם ליקויים שנמצאו בבדיקות אחרונות ובסיורי הפיקוח. רשימת המכלים בהתאם לסיווג הנ"ל הועברה לחברת תש"ן לפני מועד השימוע ע"מ שהחברה תוכל לתת את התייחסותה לאמור בה.

בפתח הישיבה (שכאמור התקיימה באופן מקוון) הסביר הח"מ את משמעות הליך השימוע, כהליך שנועד לשימוע את טענות החברה בטרם קבלת החלטות כאמור בהזמנה לשימוע.

עמדת המשרד:

1. נציגי המשרד חזרו על האמור במכתב ההזמנה לשימוע שבסימוכין והוסיפו עליו בהתאם למידע שנמסר למשרד מאוחר יותר ע"י החברה (בשלב לאחר העברת ההזמנה לשימוע).
2. נציגי המשרד הבהירו כי בעקבות המידע שהועבר לידי המשרד לאחר משלוח ההזמנה לשימוע נשקלת אפשרות לחייב את החברה להשבית בנוסף גם את המכלים 133 ו-140 מיידית ולבצע בהם בדיקת תקינות מלאה בדומה למכלים 94, 95 ו-130 שפורטו כבר בהזמנה לשימוע.
3. נציגי המשרד הבהירו כי נשקלת אפשרות לחייב את החברה לדווח על תיקון הליקויים שמתגלים בבדיקות תקופתיות עתידיות באמצעות בודק בלתי תלוי מוסמך לפי תקן API 653 ולא כפי שנהוג היום (דיווח ע"י החברה עצמה).

טענות תש"ן:

4. בפתח הדברים ציין מנכ"ל החברה את מחויבות החברה לציית להוראות ולשתף פעולה עם גורמי המשרד והתושבים למען שמירה על הסביבה.

5. צוין כי החברה עורכת באופן קבוע מדי שנה סקר פליטות לאוויר ממתקניה וסקר סביבתי לניטור סביבת חוות המכלים, צוין כי החברה עושה שימוש במערכות TANKS ו-AIRMODE, ממצאי הסקרים מועברים למשרד ולא גילו חריגות. נטען שגם בתחנת ניטור סביבתי סמוכה לחוות המכלים לא נרשמו חריגות.
6. לשאלת הח"מ מדוע החברה לא מבצעת בדיקות תקינות מלאה (Out Of Service) בזמן לגבי חלק מהמכלים, השיבו נציגי תש"ן כי לחברה תכנית תחזוקה רב שנתית שגיבשה בידיעת המשרד ופועלת לפיה. נטען כי לאור צרכים לוגיסטיים ועל מנת לשמור על גמישות תפעולית תיתכן "תזוזה" בלוחות הזמנים להשבתת מכלים. לא ניתן להשבית את כל מכלי החווה בו זמנית.
7. נמסר כי החברה מממשת את התכנית תוך יידוע גורמי המשרד בכל שלב. נטען כי בארבע השנים האחרונות השביתה החברה כל פעם מיכל אחד שרק לאחר שעבר בדיקת תקינות מלאה (שיפוץ כולל) ותוקנו בו כל הליקויים שנתגלו הוא חזר לפעולה.
8. לגבי המכלים 94, 95 ו-140, נטען כי החברה פנתה למשרד בבקשה לאישור ארכה לביצוע בדיקת תקינות מלאה לאותם מכלים, המשרד אישר את הבקשה לגבי מיכל 140 אולם לא התייחס לבקשה בנוגע לשני המכלים האחרים. לטענת החברה האחרונה השיבו נציגי המשרד כי הכלל המנחה לגבי השבתת מכלים ובדיקת תקינותם בהשבתה הוא הקבוע בתקן API 653 וכי המשרד לא אישר את בקשת החברה להמשיך שימוש במכלים 94 ו-95 שהיה עליה להשבית אותם ולבצע בהם בדיקת תקינות מלאה כבר לפני 6 ו-9 שנים (בהתאמה).
9. נציגי תש"ן טענו כי למרות שהמשרד נתן הסכמתו להמשיך בהפעלת מיכל 140 עד ינואר 2021, החברה העדיפה מתוך אחריות להשבית את המיכל הזה במקום אחד המכלים 94 או 95 וזאת משני שיקולים: נפח האחסון במיכל 140 גדול הרבה יותר מנפח האחסון של כל אחד מהמכלים 94 ו-95 (קיבולת 50,000 מ"ק במיכל 140 לעומת 14,000 בלבד במכלים 94 ו-95), שיקול נוסף קשור לקרבת מיכל 140 לשכונת המגורים ברחוב דגניה.
10. נטען כי בעקבות דרישת המשרד הקדימה החברה את מועד השבתת המכלים 94 ו-95 שהיה מתוכנן לשנת 2021 וכיום שני המכלים "מחוץ לתפעול". לשאלת מנהל המחוז מה המשמעות של מכלים מחוץ לתפעול, השיבו נציגי החברה כי שני המכלים רוקנו כבר נשארה הבוצה בתחתית של כל מיכל, והשלב הבא הוא ניקוי המכלים והעברתם בדיקת תקינות מלאה על כל המשתמע מכך.
11. לגבי מיכל 130 שסובל מקורוזיה משמעותית בפלטות הגג ובדפנות, נטען כי הסביבה בה נמצאת חוות המכלים בקרבת הים היא סביבה קורוזיבית. החברה התחילה לרוקן את מיכל 130 לקראת שיפוץ כולל אולם מאחר והמיכל מכיל מי ניקוז שמפונים ע"י מכליות כביש אל מתקן טיפול חיצוני שגם הוא מוגבל בכמויות השפכים שהוא קולט, ייקח לחברה בין חודש וחצי עד חודשיים מהיום לסיים לרוקן אותו. גם מיכל זה ייכנס מיד עם סיום הריקון לניקוי ובדיקת תקינות. החברה הכינה מיכל חלופי לקליטת הניקוזים.

12. לגבי מיכל 133, נטען כי המיכל במצב טוב וכי תכנית החברה המקורית היא להשבית אותו לבדיקת תקינות מלאה בשנת 2021. לנוכח ההערה של הבודק בעניין תוקף כשירות עד חודש אפריל 2019, החברה מבקשת לערוך בדיקה חוזרת (בדיקת תקינות חיצונית) שתקבע אם ניתן להמשיך להפעילו עד סוף שנת 2021. לשאלת הח"מ לעניין קביעת בודק מוסמך שניתנה כבר לגבי המיכל, השיבו נציגי החברה כי יש להם מומחיות בהחזקת מכלים והם סבורים כי מצב מיכל 133 תקין לחלוטין.

13. לגבי מכלים 73 ו-134 כל הליקויים תוקנו, הצהרות על כך הועברו למשרד מאת ראש אגף הנדסה בחברה. בנושא הדיווח על תיקון הליקויים, טענו נציגי החברה כי נכון להיום היה מקובל שגורם בכיר מטעמה (מנהל אגף הנדסה) הוא שמצהיר על תיקון הליקויים שמתבקש לבצעם בדו"חות הבדיקה התקופתיים. בקשת המשרד להעברת הצהרות ביצוע תיקון של גורם מוסמך בלתי תלוי היא בבחינת סטייה מהמקובל וממה שהיה נהוג עד היום. נציגי תש"ן טענו כי לא ניתן להטיל ספק במהימנות ההצהרות שיוצאות תחת ידו של גורם מקצועי כה בכיר בחברה או לזלזל בהערכותיו (מנהל אגף הנדסה), הגם והמתקן פתוח לביקורת של הגורמים המקצועיים במשרד שיכולים לוודא בעצמם את מהימנות הדיווחים.

14. לגבי מיכל 127 נטען כי פורק הלחץ שבביקורות שערכו גורמי המשרד נתגלה דולף פורק ונלקח לבדיקה. אטם הגג תוקן והועברה הצהרה על כך למשרד. נציגי החברה ציינו כי מדובר ברכיב חיוני לתפעול תקין של המיכל אך לא ידעו להעריך את הזמן שייקח לתיקונו.

15. לשאלת נציגי המשרד מדוע נדחו הבדיקות התקופתיות המתוכננות למכלים מסוימים כמו הבדיקות במצב השבתה עבור המכלים 128, 136 ו-137 ענו נציגי החברה כי יבדקו וייתנו תשובה לכך.

16. מנכ"ל החברה ביקש לסיום להציע הקמת מנגנון פעולה משותף ("שולחן עגול") יהיו חברים בו גורמים מהחברה, מהמשרד ומאגוד ערים חיפה שיפעל באופן קבוע לטיפול בנושאים המשותפים הקשורים למניעת מפגעים ולשיפור התקשורת בין הצדדים.

בנוסף לנושאים שפורטו בהזמנה לשימוע ביקש דר' אריה פיסטינר הדגיש כי החברה טרם מילאה את הדרישות לעניין צנרת חומרים מסוכנים שניתנו לחווה במסגרת תנאים מיוחדים בהיתר הרעלים שבתוקף. יש להעביר מידע כנדרש במיד.

החלטות השימוע:

17. תנאי להמשך הפעלת מכלים לאחסון חומר מסוכן הוא עמידתם בהוראות התחזוקה והוראות התפעול בעיקר בכל מה שנוגע למניעת דליפת ומניעת סיכונים סביבתיים. בחוות המכלים שבקריית חיים מרוכזת מסה עצומה של נפט גולמי בקרבה רבה לרצפטורים ציבוריים (לרבות שכונות מגורים), דבר זה מכתוב רף גבוה של זהירות והקפדה על מילוי אחר ההוראות.

18. עלה כי תש"ן הפרה את תנאי היתר הרעלים ותנאי רישיון העסק וכן הוראות החוק כמצוין בהתראה ובהזמנה לשימוע, לא ביצעה פעולות נדרשות לתחזוקת חלק מן המכלים בהתאם לממצאי הבדיקות, לא פעלה בהתאם לנהלי תפעול ותחזוקה להבטחת תקינות המכלים, לא נמנעה מפליטת אדי דלק לסביבה ואחסנה נפט במכלים לא אטומים. הפרות אלו יכולות להסביר ממפגעי הריח מהם סובלים תושבי קריית חיים.

19. הובהר כי המכלים 94, 95, 130 ו-133 אינם כשירים לשמש לאחסון נפט או פסולת מסוכנת (נפט מעורב עם מים) על כן יש להפסיק מיד את שימוש בהם, לרוקן אותם ולהעבירם בדיקת תקינות מלאה על כל המשתמע מכך. את מיכל 130 יש להשלים את ריקונו עד לא יאוחר מתאריך 30.09.2020. יש לציין, כי היעדר כשירות המכלים עולה מדו"חות הבדיקה שסופקו על-ידי החברה בעצמה כאשר גם בשימוע עצמו הובהר על-ידי החברה כי מכלים 94, 95 נמצאים כבר מחוץ לתפעול, מיכל 140 מושבת ומיכל 130 כבר החל תהליך של ריקון. באשר למיכל 133, הרי שדו"חות הבדיקה לגביו סופקו על-ידי המפעל קודם לשימוע ובהתאם לדרישות המשרד בהתראה. מדו"ח בדיקת OOS שבוצעה למיכל ביום 22.10.2002 צוין לגבי תחתית המיכל כי "משך החיים הצפוי ללא תיקון נוסף הוא נמוך ביותר. יש לשקול התקנת Lining בחלק העליון דבר שיאריך את חיי הרצפה מפחות מ-3 שנים ל-16 שנה". עוד בסמוך לשימוע הועברה למשרדנו הצהרה מאת ראש אגף הנדסה במפעל ולפיה "המיכל קיבל אישור על-ידי בודק API עד 4/2019". לאור אלה, לא ברורה טענת נציגי המפעל בשימוע ולפיה המיכל תקין. בנסיבות אלה, ובהינתן כי הליקוי במפעל בהתאם לדו"ח מצוי בתחתית, לא ניתן להמשיך להפעילו במתכונת זו ויש להוציאו מכלל שימוש מידי ולרוקנו לא יאוחר מ-10.09.20, ולבצע בדיקת OOS מלאה.

20. תנאי לחידוש הפעילות בכל אחד מהמכלים הנ"ל הוא קבלת אישור בכתב מה"מ וזאת לאחר ביצוע כל דרישות התיקון ואישור ביצוע התיקונים ע"י גורם מוסמך בלתי תלוי לבדיקת מכלי אחסון דלק.

21. לגבי מיכל 127 על החברה להתקין מיד פורק לחץ תקין תחת פורק הלחץ שנמצא תקול. כמו כן יש לבדוק את תקינותו של פורק הלחץ במיכל 139 ולתקנו במידה ויימצא תקול.

22. לגבי שאר המכלים בהם נמצאו ליקויים בסיורי הפיקוח, יש לתקן את כל הליקויים בהתאם לדרישות בסיכומי הסיור שהועברו לחברה והעביר למשרד הצהרה של מומחה מטעם החברה על סיום התיקון תוך שבוע ולא יאוחר מיום ה-2.09.20.

23. החברה נדרשת להגיש לאישור המשרד בתוך חודש ימים תכנית להתקנת מערכת ניטור רציף על הגדר לכל אורך גבולות חוות המכלים (למעט מכיוון מערב) הפועלת בטכנולוגיה מקובלת בשיטת חישה מרחוק ומשמשת לגילוי דליפת חומרים אורגניים נדיפים ממתחם חוות המכלים אל רשות הרבים בשילוב מערכות תומכות לאיכון מקורות הפליטה באתר חוות המכלים. תכנית כאמור תופעל בתוך 6 חודשים מהיום.

24. החברה נדרשת להפעיל מוקד מאויש 24/7 לטיפול בפניות הציבור בזמן אמת ולפרסם בגבולות חוות המכלים ובקרב תושבי קריית חיים פרטים על מערך הטיפול בפניות הציבור ודרכי ההתקשרות למוקד להגשת תלונות על מפגעים סביבתיים שמקורם בחוות המכלים. המוקד יפעל בהתאם לנוהל סדור שיוכן על-ידי המפעל.

25. ההחלטות המפורטות לעיל שתכליתן מניעת המשך המפגעים הסביבתיים וצמצום סיכונים מחוות המכלים יעוגנו כתנאים מיוחדים בהיתר הרעלים לחברה. במקביל, נשקלת אפשרות לנקוט בהליכי אכיפה נוספים נגד החברה בהתאם לסמכויות הנתונות בידי המשרד נגד החברה ונושאי משרה בה, לרבות על חוק חומרים מסוכנים, חוק רישוי עסקים והחוק למניעת מפגעים.

בכבוד רב,

שלמה כץ
מנהל המחוז

העתקים (לעובדי המשרד בדוא"ל):

מר דוד יהלומי – מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה.
מר יצחק בן דוד – סמנכ"ל בכיר לאכיפה, המשרד להגנת הסביבה.
גב' שולי נזר - סמנכ"לית בכירה לתעשיות, המשרד להגנת הסביבה
דרי' צור גלין – מנהל אגף איכות אוויר, המשרד להגנת הסביבה.
אבי חיים – מנהל אגף שפכים תעשייתיים, דלקים וקרקעות מזוהמות, המשרד להגנת הסביבה.
רומי אבן דן – מנהלת אגף חומרים מסוכנים, המשרד להגנת הסביבה.
משתתפים.
מני' 62 – אוגוסט 2020.

